

prima instanță: S. Iorgov
instanța de apel: V. Pruteanu, A. Gavriliță, L. Popova
instanța de recurs: I. Sîrcu, I. Bejenaru, N. Craiu,
M. Pitic, T. Chișca-Doneva

dosarul nr.3rh-43/18

ÎNCHEIERE

30 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Tamara Chișca-Doneva

examinând cererea de revizuire depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Paymaster”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Paymaster” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 8 iunie 2016, prin care a fost admis recursul declarat de Inspectoratul Fiscal de Stat mun. Chișinău, casată integral decizia Curții de Apel Chișinău din 20 ianuarie 2016 și hotărârea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 23 iulie 2015 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a ț ă :

La 21 ianuarie 2015 SRL „Paymaster” a depus cererea de chemare în judecată împotriva IFS mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a indicat că în perioada 13 noiembrie 2014-17 noiembrie 2014, SRL „Paymaster” a fost supusă unui control fiscal prin metoda verificării repetate pentru perioada 7 noiembrie 2013-20 iulie 2014, în urma căruia la data de 17 noiembrie 2014 colaboratorii IFS pe mun. Chișinău au întocmit actul nr. 3-529845 prin care au constatat că în perioada supusă controlului întreprinderea a desfășurat activitate în domeniul de prestare a serviciilor de plată fără a dispune de licență, obținând astfel un venit brut în sumă de 2 075 531 lei.

A invocat că la 1 decembrie 2014 a depus dezacord asupra Actului de control, însă, indiferent de acest fapt IFS pe mun. Chișinău la data de 16 decembrie 2014 a emis decizia nr. 2277/P/2 prin care conform prevederilor art. 10 al. (4) a al Legii cu privire la antreprenoriat și întreprinderi a sancționat întreprinderea cu amendă în mărime de 2 075 531 lei.

Nefiind de acord cu decizia de sancționare la data de 20 decembrie 2014 a contestat-o, însă prin decizia nr. 5 din 15 ianuarie 2015, contestația a fost respinsă.

Entitatea juridică consideră că actele emise de IFS mun. Chișinău sânt ilegale, iar în acest sens indică că norma ce ține de reglementare prin licențiere de către Banca Națională a Moldovei a activității în domeniul de prestare a serviciilor de plată și/sau emiterii monedei electronice a fost introdusă în Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind activitatea de licențiere a activității de întreprinzător prin Legea Parlamentului nr. 43 din 27 martie 2014, publicată în Monitorul Oficial al RM nr. 99-102 din 25 aprilie 2014.

Astfel, conform art. 8 alin. (3) al Legii menționate, introducerea reglementării prin licențiere pentru alte genuri de activitate este posibilă numai prin modificarea și completarea listei genurilor de activitate supuse reglementării prin licențiere, stabilite la alin. (1).

Prin urmare, activitatea în domeniul de prestare a serviciilor de plată și/sau emiterii monedei electronice a devenit a fi supusă licențierii obligatorii doar după data de 25 aprilie 2014, când au intrat în vigoare modificările legislative.

Cu toate acestea, însă, colaboratorii fiscali au aplicat prevederile legale respective retroactiv.

Suplimentar a menționat că prevederile legii speciale, art. 293² din Codul Contravențional, introduse prin Legea nr. 43 din 27 martie 2014 intrată în vigoare la 25 aprilie 2014, prevede amenda contravențională indiferent de mărimea venitului brut, respectiv, stabilirea mărimii venitului brut nu este justificată în actul de control.

Mai mult, conform art. 293² din Codul Contravențional, în vigoare la momentul emiterii deciziei de sancționare, se prevedea aplicarea sancțiunii în mărime de la 50 la 100 de unități convenționale față de persoane fizice, sau cu amendă de la 150 la 200 de unități convenționale față de persoanele cu funcție de răspundere, sau cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

Prin urmare, a susținut că dacă la caz s-ar fi constatat desfășurarea activității de prestare a serviciilor de plată și/sau de emiterie a monedei electronice fără înregistrare sau fără licență, dacă licența este obligatorie, ori cu încălcarea condițiilor de licențiere, dacă aceste acțiuni au cauzat pagube persoanei fizice sau juridice ori statului sau dacă sunt însoțite de însușirea unui venit, urma să fie aplicată legea mai blândă, adică art. 239² Codul Contravențional în vigoare la data emiterii deciziei contestate.

Totodată, reclamanta a relatat că prin art. 6 alin. (1) al Legii nr. 43 din 27 martie 2014, legiuitorul a obligat Guvernul în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a legii să aducă actele sale normative în concordanță cu modificările efectuate prin această Lege, adică până la 25 iulie 2014, iar SRL „Paymaster” a început activitatea în domeniul de prestare a serviciilor de plată și/sau emiterii monedei electronice înainte de introducerea modificărilor introduse prin Legea nr. 43 din 27 martie 2014 și respectiv, s-a conformat acestor modificări până la data de 25 iulie 2014.

SRL „Paymaster” menționează că la 13 martie 2014 întreprinderea a fost supusă controlului fiscal, în rezultatul căruia a fost emis actul vizitei fiscale nr. 49/într., prin care inspectorii fiscali au verificat activitatea întreprinderii.

Astfel, au fost supuse verificării existența sau inexistența tuturor autorizațiilor de funcționare, licențelor, MCC, efectuarea sau neefectuarea decontărilor în numerar,

sau prin transfer, numărul personalului angajat, are sau nu are restanțe față de buget, modul de ținere a evidenței blanchetelor de strictă evidență și nu au stabilit careva încălcări.

Ulterior, la 14 aprilie 2014 întreprinderea a fost supusă controlului fiscal repetat, în rezultatul căruia a fost emis actul vizitei fiscale nr. 66/într., prin care, la fel, în urma verificării încălcări nu s-au stabilit.

A indicat că actul contestat din 17 noiembrie 2014, precum și decizia nr. 227/P/2 din 16 decembrie 2014 sunt în contradicție cu actele emise la data de 13 martie 2014 și 14 aprilie 2014.

În conformitate cu prevederile art. 108 din legea nr. 114 din 18 mai 2012 în termen de un an de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi persoanele juridice care până la această dată au prestat și prestează servicii de plată și/sau emitere a monedei electronice vor depune declarația privind eliberarea licenței pentru activitatea de prestare a serviciilor de plată sau pentru activitatea de emitere a monedei electronice în conformitate cu prezenta lege.

Conform textului formal al legii, Legea nr. 114 din 18 mai 2012 a intrat în vigoare la data de 15 septembrie 2013, astfel s-ar putea interpreta că termenul acordat de legislator pentru depunerea declarației privind eliberarea licenței ar fi până la data de 15 septembrie 2014.

Iar, potrivit principiului nediscriminării nu pot fi discriminate unele persoane, care încep activitatea sa după o anumită dată, față de alte persoane, care activitatea au început să desfășoare activitatea până la acea dată.

În rezultat, persoanele juridice care au desfășurat activitate economică fără licență până la data de 15 septembrie 2013, nu pot fi atrase la răspundere contravențională pentru activitatea fără licență până la data de 15 septembrie 2014, conform principiului nediscriminării și nu pot fi atrase la răspundere contravențională nici persoanele juridice care și-au început activitatea după data de 15 septembrie 2013, însă au depus declarația privind eliberarea licenței la data de 21 iulie 2014, încadrându-se în termenul de până la 15 septembrie 2014, fiindu-le eliberată licența.

A specificat că de facto, Legea nr. 114 din 18 mai 2012 și în special art. art. 10 al acesteia, nu putea să intre în vigoare, și nici să fie pusă în aplicare mai devreme de data de 25 aprilie 2014, și aceasta deoarece până la data de 25 aprilie 2014 venea în contradicție cu prevederile art. 8 alin. (3) al Legii nr. 451-XV din 30 iulie 2001 privind activitatea de licențiere a activității de întreprinzător, or, pct. 33² al alin. (1) din art. 8 al Legii respective a fost introdus abia la data de 25 aprilie 2014.

La 25 aprilie 2014 SRL „Paymaster” a fost antrenată deja în desfășurarea activității economice în domeniul respectiv, iar ca urmare la caz urmează a fi aplicate prevederile art. 108 al Legii 114 din 18 mai 2012, care acordă dreptul de a depune declarația privind eliberarea licenței în termen de un an de la intrarea în vigoare a legii respective.

În context, a invocat prevederile art. 440 alin.(1-3) din Codul Contravențional, și menționează că competențele IFS în cazul de depistare a faptelor ilicite prevăzute în special de art. 239² din Codul Contravențional sunt stabilite în art. 402 al Codului Contravențional.

Așadar, agentul constator în cazul depistării faptelor ilicite urma să întocmească un proces-verbal cu privire la contravenție în conformitate cu art. 443 CC, iar șeful IFS conform art. 402 urma să emită o decizie în baza Codului

Contravențional și să aplice amendă contravențională și nici decum să aplice legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Concomitent, prin scrisoarea Băncii Naționale a Moldovei din 04 august 2014 adresată Ministerului Finanțelor nr. 26-01107/14/2674, este menționat că SRL „Paymaster” urmează a fi atrasă la răspundere contravențională în conformitate cu art. 293 din Codul Contravențional, iar competența îi revine organelor de control financiar și fiscal din cadrul Ministerului Finanțelor în conformitate cu art. 402 din Codul Contravențional al RM.

Iar, prin scrisoarea nr. 26-12/1-10-2208/6667 din 03 septembrie 2014 Ministerul Finanțelor a răspuns Băncii Naționale a Moldovei că Serviciul Fiscal de Stat v-a dispune un control fiscal la subiectul abordat cu aplicarea ulterioară a sancțiunilor prevăzute de Codul Contravențional.

La fel, a notat că întrucât suma amenzii stabilite de către pârât este una foarte mare, în scopul evitării și prevenirii unei pagube iminente consideră că în temeiul art. 21 din Codul contravențional este necesară dispunerea suspendării executării deciziilor contestate.

SRL „Paymaster” solicită, anularea actului nr. 3-529845 din 17 noiembrie 2014, deciziei nr. 2277/P/2 din 16 decembrie 2014 și a deciziei nr. 5 din 15 ianuarie 2015. Totodată, solicită suspendarea executării deciziei nr. 2277/P/2 din 16 decembrie 2014 și a deciziei nr. 5 din 15 ianuarie 2015, până la examinarea cauzei în fond.

Prin încheierea Judecătoriai Rîșcani mun. Chișinău din 26 ianuarie 2015 a fost admisă cererea SRL „Paymaster” și suspendată executarea deciziilor IFS mun. Chișinău nr. 2277/P/2 din 16 decembrie 2014 și nr. 5 din 15 ianuarie 2015, fiind dispusă executarea imediată a încheierii în partea suspendării executării actelor administrative contestate.

Prin decizia din 30 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău a fost respins ca tardiv recursul declarat de către IFS pe mun. Chișinău și menținută încheierea primei instanțe.

Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău prin hotărârea din 23 iulie 2015 a admis acțiunea, fiind anulat actul de control nr. 3-529845 din 17 noiembrie 2014, decizia nr. 2277/P/2 din 16 decembrie 2014 și decizia nr. 5 din 15 ianuarie 2015, emise de IFS pe mun. Chișinău.

Prin decizia din 20 ianuarie 2016 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de către Inspectoratul Fiscal de Stat, casată hotărârea primei instanțe în partea anulării actului de control nr. 3-529845 din 17 noiembrie 2014 și deciziei nr. 5 din 15 ianuarie 2015 emise de IFS pe mun. Chișinău, cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri de respingere a acțiunii, în rest hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 8 iunie 2016 a Curții Supreme de Justiție a fost admis recursul declarat de IFS mun. Chișinău, casată integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre, prin care acțiunea a fost respinsă.

La 5 februarie 2016 SRL „Paymaster” a depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei instanței de recurs, rejudecarea cauzei în ordine de recurs cu respingerea recursului depus și menținerea deciziei instanței de apel.

Curtea Supremă de Justiție prin încheierea din 1 februarie 2017 a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de SRL „Paymaster”. (f.d .192-199)

La 10 aprilie 2018 SRL „Paymaster” a depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea cererii de revizuire, casarea deciziei instanței de recurs, rejudecarea cauzei în ordine de recurs cu respingerea recursului depus și menținerea deciziei instanței de apel.

În motivarea cererii de revizuire cu referire la prevederile art. 449 lit. e¹) CPC a invocat că la 30 ianuarie 2018, ulterior emiterii deciziei instanței de recurs, Curtea Constituțională prin hotărârea nr. 3 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 10 pct. 4 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, a hotărât a declara neconstituțional textele „activității fără licență” și „amendă în mărimea venitului brut” din articolul 10 punctul 4 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi.

Curtea Constituțională a menționat că principiul certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept, consfințit prin art. 1 alin.(3) din Constituție. Așadar, asigurarea și respectarea principiului certitudinii juridice obligă statul să edicteze într-o manieră previzibilă normele adoptate.

Curtea a reținut că potrivit art. 10 pct. 4 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, pentru desfășurarea activității fără licență sau a activităților interzise pe teritoriul Republicii Moldova, precum și a celor permise în mod exclusiv întreprinderilor de stat, Serviciul Fiscal de Stat, Agenția Servicii Publice sau alt organ abilitat cu atribuția de eliberare a licenței aplică amendă în mărimea venitului brut din realizarea obținută în urma activităților menționate.

Totodată, Curtea a observat că desfășurarea activității de întreprinzător fără licență poate atrage și răspunderea în baza Codului contravențional (de ex: art. 169 lit. (1), art. 197, art. 248, art. 263 alin.(4), art. 277/1 alin. (2)etc.).

Curtea a mai observat că, deși art. 10 pct. 4 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi operează cu noțiunea de „amendă”, aceasta are în esență natura unei confiscări a veniturilor obținute ilicit, deoarece se încasează mărimea venitului brut. Prin urmare, natura sancțiunii este neclară.

De asemenea, Curtea a constatat că art. 10 pct. 4 din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi instituie amenda într-o formă absolut determinată.

Astfel, Curtea reține că, din prevederile contestate, rezultă că instanța de judecată nu are posibilitatea individualizării sancțiunii, rolul său fiind redus la o simplă formalitate de validare a actului de constatare.

Curtea a reținut că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a statuat că: dacă judecătorul este competent doar a stabili existența sau inexistența infracțiunii sau contravenției, dar nu este competent să stabilească asupra oportunității amenzii sau pedepsei, el nu exercită un control de plină jurisdicție. În acest sens, persoana interesată este lipsită de dreptul de acces liber la un tribunal de plină jurisdicție (cauza *Silvester’s Horeca SRL vs. Belgia* din 4 martie 2004).

Curtea a reiterat că legiuitorul nu poate reglementa o sancțiune în așa fel, încât să lipsească instanța de judecată de posibilitatea de a individualiza sancțiunea, ținând cont de circumstanțele cazului. În astfel de situație, competențele instanței ar fi limitate, creându-se precondiții pentru încălcarea drepturilor constituționale ale subiecților, inter alia, a dreptului constituțional la un proces echitabil. Or, în cauza *Chevrolet vs. Franța*, Curtea Europeană a reliefat că exercitarea deplinei

jurisdicției de către o instanță presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Aceasta trebuie să se bucure de plenitudine de jurisdicție, atât în ceea ce privește stabilirea faptelor, cât și aplicarea dreptului. Imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra anumitor aspecte cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a art. 6 § 1 din Convenția Europeană.

Prin urmare, Curtea a menționat că limitarea rolului instanței de judecată lipsește de substanță garanțiile dreptului la un proces echitabil, consacrat de articolele 20 din Constituție și 6 din Convenția Europeană.

În rezultat, având în susținere hotărârea Curții Constituționale, revizuentul a relatat că decizia Curții Supreme de Justiție din 8 iunie 2016 promovează un drept contrar textului CEDO și Constituției, iar unica modalitate de contracarare a încălcărilor comise de către legiuitor a fost pusă la dispoziție însuși de către acesta – prin procedura de revizuire a hotărârilor judecătorești neconstituționale.

Revizuentul a remarcat în sensul hotărârii nr. 16 din 25 iunie 2013 pentru controlul constituționalității art. XI pct. 16 din Legea nr. 29 din 6 martie 2012 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, că o hotărâre judecătorească, deși definitivă și irevocabilă, nu poate fi considerată legală atât timp cât se întemeiază pe un act normativ contrar prevederilor Legii Supreme.

Iar, Curtea Constituțională a reținut în acest sens că neretroactivitatea hotărârilor instanței de jurisdicție constituțională nu poate prevala în situația în care la baza hotărârilor judecătorești sunt puse prevederi legale care contravin drepturilor și libertăților fundamentale și prin efect sunt declarate neconstituționale.

Totodată, a menționat că neretroactivitatea hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 31 ianuarie 2018, nu poate prevala asupra dreptului fundamental care a fost încălcat societății la examinarea prezentului litigiu, or, la data examinării litigiului, instanța de recurs a fost lipsită de posibilitatea de a individualiza sancțiunea.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire neîntemeiată și care urmează a fi respinsă ca inadmisibilă din considerentele ce urmează.

Conform art. 453 alin. (1) lit. a) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța poate emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. 451 CPC, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

După cum denotă actele cauzei, revizuentul SRL „Paymaster”, cu referire la prevederile art. 449 lit. e¹) CPC, a invocat și prezentat în susținerea cererii de revizuire, hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 30 ianuarie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 10 pct. 4 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi.

În conformitate cu art. 449 lit. e¹) CPC, revizuirea se declară în cazul în care au a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale sau din hotărârea Curții Constituționale rezultă că prin aceasta s-a

încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului.

În sensul normei enunțate este important de înțeles că temeiul de revizuire prevăzut la art. 449 lit e¹) CPC stabilește două ipoteze.

Prima ipoteză vizează cazul când a fost aplicată o lege declarată neconstituțională de către Curtea Constituțională și la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale. În baza acestei teme, revizuirea poate fi exercitată doar dacă sunt întrunite cumulativ două condiții. Prima condiție constă în declararea de către Curtea Constituțională a neconstituționalității legii care a fost aplicată la soluționarea pricinii, iar a doua condiție presupune că la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale.

A doua ipoteză a acestui temei de revizuire apare atunci când din hotărârea Curții Constituționale rezultă că în actul normativ declarat neconstituțional și care a fost aplicat la emiterea hotărârii judecătorești irevocabile s-a încălcat un drept garantat de Constituție sau de tratatele internaționale în domeniul drepturilor omului.

Conform art.135 alin. (1) lit. g) din Constituție, Curtea Constituțională rezolvă cazurile excepționale de neconstituționalitate. Instituția ridicării excepției de neconstituționalitate oferă instanțelor posibilitatea soluționării situațiilor în care, în cadrul judecării unei cauze, părțile, sau judecătorul, se confruntă cu o incertitudine în privința constituționalității normelor ce urmează a fi aplicate. Procedura privind ridicarea excepției de neconstituționalitate este reglementată de art. 12¹ CPC, potrivit căruia, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată, sau care a fost deja aplicată, vine în contradicție cu prevederile Constituției, instanța de judecată ridică excepția de neconstituționalitate și o transmite Curții Supreme de Justiție, care sesizează Curtea Constituțională.

Excepția de neconstituționalitate este o procedură de exercitare a controlului constituționalității, care poate fi ridicată numai de către instanța de judecată sau cu acordul ei, în cazul unui proces judiciar declanșat, în care judecătorul prezumă sau partea pretinde că legea sau o dispoziție a ei, ce urmează a fi aplicată în cauza în curs de examinare, nu corespunde rigorilor Constituției.

În hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție [21], Curtea a reiterat că sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curțile de apel și judecătorii pe rolul cărora se află cauza. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale și nici nu pot să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate de către participanții la proces.

Respectiv, la ridicarea excepției de neconstituționalitate de către părți, a legii care urmează a fi aplicată pentru soluționarea pricinii, judecătorul urmează să ridice excepția de neconstituționalitate Curții Constituționale, or, respingerea cererii de

sesizare a Curții Constituționale poate forma ulterior obiectul unei cereri de revizuire în temeiul art. 449 lit. e¹) CPC.

Astfel, motivul revizuirii în baza art. 449 lit. e¹) CPC, apare atunci când sunt întrunite cumulativ două condiții, și anume, este declarată de către Curtea Constituțională a neconstituționalității actului normativ care a fost aplicată la soluționarea pricinii și că la judecarea cauzei a fost ridicată excepția de neconstituționalitate, iar instanța de judecată sau Curtea Supremă de Justiție a respins cererea privind sesizarea Curții Constituționale, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire.

De altfel, lipsa acestor condiții, ca element obligatoriu al temeiului prevăzut la art. 449 lit. e¹) CPC, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

În acest fel, cu referire la prevederile enunțate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă că cele invocate de către revizuent în susținerea cererii de revizuire nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 449 lit. e¹) CPC, or, revizuentul însuși a menționat că la 30 ianuarie 2018, ulterior emiterii deciziei instanței de recurs din 8 iunie 2016 au fost declarate neconstituționale textele „activității fără licență” și „amendă în mărimea venitului brut”, iar condiția direct impusă prin lege este ca excepția de neconstituționalitate să fi fost ridicată la examinarea cauzei, la orice fază a procesului.

Mai mult, din conținutul art. 140 din Constituție rezultă că hotărârile Curții Constituționale sunt definitive, irevocabile și neretroactive. Prin neretroactivitatea legii civile trebuie de înțeles regula juridică conform căreia o lege civilă se aplică numai situațiilor juridice apărute după intrarea ei în vigoare sau altfel spus trecutul scapă aplicării legii civile noi și este supus legii vechi. Această regulă este exprimată prin adagiul *tempus regit actum*.

Așadar, în cauză se constată că revizuentul nu a invocat alte temeiuri care să corespundă caracteristicilor cerute de norma de drept indicată, în timp ce hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 30 ianuarie 2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 10 pct. 4 din Legea nr. 845-XII din 3 ianuarie 1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi, nu poate avea putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată ori de natură să răstoarne o situație juridică deja stabilită, întrucât a fost adoptată după examinarea cauzei în instanța de recurs, iar revizuentul nu a solicitat pe parcursul examinării cauzei, ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor respective.

Astfel, este evident că motivele invocate nu se încadrează în prevederile art. 449 CPC, în baza căruia se poate solicita revizuirea hotărârii.

Aici Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că revizuirea este o cale de atac de retractare și nu reformare prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate, care sunt prevăzute în mod limitativ în art. 449 CPC.

Totodată, instanța de recurs reiterează că, posibilitatea reinițierii procesului de judecată urmează să fie examinată în lumina Preambulului Convenției, care declară preeminența dreptului o parte a moștenirii comune a Statelor Contractante. Unul din

aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (*Brumărescu v. Romania, Roșca v. Moldova*).

Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (ibid., § 62), adică principiul caracterului irevocabil al hotărârilor judecătorești. Acest principiu cere ca nici o parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii, doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Revizuirea nu trebuie considerată un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii diferite cu privire la aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare.

Din considerentele menționate și având în vedere că cererea de revizuire nu indică careva temeiuri prevăzute de art. 449 CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire depusă de SRL „Paymaster” ca fiind inadmisibilă.

În conformitate cu art. art. 269-270, art. 453 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se respinge ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Societatea cu Răspundere Limitată „Paymaster”, împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 8 iunie 2016, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Paymaster” împotriva Inspectoratului Fiscal de Stat pe mun. Chișinău cu privire la contestarea actului administrativ.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva